EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 21. 11. 2024
COM(2024) 542 final

2024/0300 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Podľa článku 395 ods. 1 smernice 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica o DPH“[1]) môže Rada jednomyseľne na návrh Komisie oprávniť ktorýkoľvek členský štát, aby uplatňoval osobitné opatrenia odchyľujúce sa od ustanovení uvedenej smernice s cieľom zjednodušiť výber DPH alebo zabrániť určitým formám daňových únikov alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam.

Lotyšská republika (ďalej len „Lotyšsko“) požiadala listom, ktorý zaslala 29. apríla 2024 a ktorý Komisia zaevidovala 2. mája 2024, o povolenie naďalej uplatňovať opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice o DPH, ktorým sa určuje osoba povinná platiť DPH. V tom istom liste Lotyšsko zaslalo správu o uplatňovaní uvedeného opatrenia.

Listom zo 4. júla 2024 Komisia požiadala o dodatočné informácie, na ktorý Lotyšsko odpovedalo listom, ktorý Komisia zaevidovala 12. augusta 2024.

Komisia v súlade s článkom 395 ods. 2 smernice o DPH informovala o žiadosti predloženej Lotyšskom ostatné členské štáty listom z 3. septembra 2024 a Taliansko informovala 4. septembra 2024. Listom z 5. septembra 2024 Komisia oznámila Lotyšsku, že má všetky informácie potrebné na posúdenie žiadosti.

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

V článku 193 smernice o DPH sa stanovuje všeobecné pravidlo, že DPH je obvykle povinná platiť zdaniteľná osoba dodávajúca tovar alebo poskytujúca služby.

Podľa článku 395 smernice o DPH môžu členské štáty uplatňovať opatrenia odchyľujúce sa od ustanovení smernice o DPH s cieľom zjednodušiť postup pri výbere DPH alebo zamedziť určitým formám daňových únikov alebo vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam, ak ich na to Rada oprávnila.

Dňa 29. apríla 2024 Lotyšsko požiadalo, aby mohlo na transakcie s drevom naďalej uplatňovať mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti, a tak určiť, že DPH je povinná platiť osoba, ktorej sa dodá tovar alebo poskytnú služby.

Odchyľujúce sa opatrenie bolo Lotyšsku pôvodne povolené rozhodnutím Rady 2006/42/ES[2] na obdobie do 31. decembra 2009 a vykonávacím rozhodnutím Rady 2009/1008/EÚ[3] na obdobie do 31. decembra 2012. Oprávnenie na uplatňovanie výnimky bolo následne predĺžené vykonávacím rozhodnutím Rady 2013/55/EÚ[4] na obdobie do 31. decembra 2015, vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2015/2396[5] na obdobie do 31. decembra 2018,

---

1 Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1.
2 Ú. v. EÚ L 25, 28.1.2006, s. 31.
3 Ú. v. EÚ L 347, 24.12.2009, s. 30.
4 Ú. v. EÚ L 22, 25.1.2013, s. 16.
5 Ú. v. EÚ L 332, 18.12.2015, s. 142.

vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2018/2006[6] na obdobie do 31. decembra 2021 a vykonávacím rozhodnutím Rady (EÚ) 2022/81[7] na obdobie do 31. decembra 2024.

Podľa Lotyšska je na trhu s drevom, ktorý patrí medzi jeho najdôležitejšie hospodárske odvetvia, osobitné riziko podvodov v oblasti DPH, pretože ho ovláda veľký počet malých miestnych subjektov a individuálnych dodávateľov a je veľmi zložité sledovať pohyb materiálov a súvisiace transakcie. Podniky pôsobiace v tomto odvetví môžu nemať povinnosť viesť záznamy, čo môže viesť k nepriznaným transakciám s drevom. Existuje teda značné riziko, že niektoré hospodárske subjekty by sa mohli plateniu DPH vyhnúť. Povaha trhu a zúčastnených podnikov viedli k podvodom v oblasti DPH, ktoré môžu lotyšské daňové orgány len ťažko kontrolovať. S cieľom bojovať proti takémuto zneužívaniu zaviedli pri transakciách s drevom mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti, ktorý sa ukázal ako veľmi účinný a podstatne znížil počet podvodov v oblasti DPH v tomto odvetví.

Toto osobitné opatrenie navyše nemá negatívny vplyv na celkovú sumu príjmov z DPH vybraných na stupni konečnej spotreby, preto podľa Lotyšska negatívne neovplyvňuje vlastné zdroje Únie založené na DPH.

Výnimky sa spravidla povoľujú na obmedzené obdobie tak, aby sa dalo posúdiť, či je osobitné opatrenie primerané a účinné, a aby sa členským štátom poskytol čas, aby do uplynutia platnosti odchyľujúceho sa opatrenia na vnútroštátnej úrovni zaviedli iné tradičné opatrenia na monitorovanie pohybu materiálov, platby DPH a dodržiavania predpisov zdaniteľnými osobami, ktoré by mali riešiť daný problém, čím by sa stalo predĺženie výnimky nepotrebným. Výnimka, ktorá umožňuje využitie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti, sa povoľuje iba výnimočne pre konkrétne oblasti, v ktorých sa vyskytujú podvody, a predstavuje krajné opatrenie.

Lotyšsko požiadalo o predĺženie platnosti opatrenia do 31. decembra 2027. Lotyšsko je odhodlané uplatňovať rôzne opatrenia na boj proti podvodom v oblasti DPH v tomto odvetví. Plánuje uložiť povinnosť bezhotovostných platieb a zaviesť osobitný nástroj na sledovanie, ktorý umožní efektívnejšie kontrolovať transakcie a výrobné procesy, pričom vnútroštátne orgány napokon plánujú zaviesť do roku 2026 povinnosť elektronickej fakturácie pri transakciách medzi podnikmi (B2B) pre spoločnosti registrované v Lotyšskej republike. Keďže právna ani faktická situácia sa nezmenila, navrhuje sa, aby sa odchyľujúce sa opatrenie predĺžilo, čo Lotyšsku umožní, aby ho naďalej uplatňovalo do 31. decembra 2026. Kým uplynie platnosť tejto výnimky, Lotyšsko by malo byť schopné na vnútroštátnej úrovni zaviesť iné tradičné opatrenia s cieľom monitorovať pohyb materiálov, platbu DPH a dodržiavanie predpisov zdaniteľnými osobami, ktorými by sa podporil boj proti podvodom v oblasti DPH v drevárskom odvetví a predchádzalo by sa týmto podvodom.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Podobné výnimky v súvislosti s článkom 193 smernice o DPH boli udelené iným členským štátom, a to Portugalsku[8], Rumunsku[9] a Litve[10].

---

6 Ú. v. EÚ L 322, 18.12.2018, s. 20 – 21.
7 Ú. v. EÚ L 13, 20.1.2022, s. 49 – 50.

Navrhované opatrenie je preto v súlade s existujúcimi ustanoveniami smernice o DPH.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

- **Právny základ**

Článok 395 smernice o DPH.

- **Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)**

Vzhľadom na ustanovenie smernice o DPH, z ktorého návrh vychádza, sa zásada subsidiarity neuplatňuje.

- **Proporcionalita**

Rozhodnutie sa týka povolenia udeleného členskému štátu na základe jeho vlastnej žiadosti a nezakladá sa ním žiadna povinnosť.

Vzhľadom na obmedzený rozsah pôsobnosti výnimky je osobitné opatrenie úmerné sledovanému cieľu.

- **Výber nástroja**

Navrhovaný nástroj: vykonávacie rozhodnutie Rady.

Podľa článku 395 smernice o DPH je výnimka zo spoločných ustanovení o DPH možná iba na základe oprávnenia Rady konajúcej jednomyseľne na návrh Komisie. Vykonávacie rozhodnutie Rady je najvhodnejším nástrojom, keďže môže byť určené jednotlivému členskému štátu.

3. VÝSLEDKY HODNOTENÍ *EX POST*, KONZULTÁCIÍ SO ZAINTERESOVANÝMI STRANAMI A POSÚDENÍ VPLYVU

- **Konzultácie so zainteresovanými stranami**

Tento návrh vychádza zo žiadosti, ktorú predložilo Lotyšsko, a týka sa iba tohto členského štátu.

- **Posúdenie vplyvu**

Návrhom vykonávacieho rozhodnutia Rady sa Lotyšsku povoľuje, aby naďalej uplatňovalo mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti na transakcie s drevom. Situácia, na ktorej sa pôvodná výnimka zakladala, naďalej pretrváva. Lotyšsko tvrdí, že hoci od zavedenia

---

[8] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1592 z 24. septembra 2019, ktorým sa Portugalsku povoľuje zaviesť osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 248, 27.9.2019, s. 67 – 68).

[9] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2019/1593 z 24. septembra 2019, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2013/676/EÚ, ktorým sa Rumunsku povoľuje naďalej uplatňovať osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 248, 27.9.2019, s. 69 – 70).

[10] Vykonávacie rozhodnutie Rady (EÚ) 2018/1920 zo 4. decembra 2018, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2010/99/EÚ, ktorým sa Litovskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 311, 7.12.2018, s. 34 – 35).

mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti došlo na trhu s drevom k zníženiu počtu podvodov a daňových únikov súvisiacich s DPH, riziko naďalej pretrváva.

Toto opatrenie bolo už predtým povolené v Akte o pristúpení z roku 2003[11], najmä v kapitole 7 bode 1 písm. b) prílohy VIII k nemu, a rozhodnutím 2006/42/ES[12] podľa v tom čase platnej šiestej smernice 77/388/EHS. Postupom času sa však podvody v drevárskom odvetví rozmohli tak, aby zahŕňali transakcie, ktoré nepodliehajú mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH. Napríklad transakcie týkajúce sa vedľajších produktov z dreva. Rozsah uplatňovania mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti v oblasti DPH sa preto ďalej rozšíril, aby sa obmedzili príležitosti na podvod. Okrem toho od 1. januára 2020 musí príjemca dreva za prijatý tovar a príjemca služieb za poskytnuté služby platiť bezhotovostnými platobnými prostriedkami. Tieto úpravy sa vykonali s cieľom štandardizovať platobné požiadavky vo všetkých prípadoch, v ktorých sa uplatňuje mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti, aby sa zvýšila účinnosť opatrenia zameraného na boj proti podvodom v oblasti DPH.

Lotyšsko tvrdí, že predĺženie platnosti odchyľujúceho sa opatrenia je nevyhnutné na boj proti podvodom, ku ktorým dochádza v drevárskom odvetví.

Odvetvie lesného hospodárstva je jedným zo základných pilierov lotyšského hospodárstva. V roku 2022 predstavoval deklarovaný čistý obrat obchodníkov pôsobiacich v drevárskom odvetví 7,4 % celkového čistého obratu vykázaného v ročnej účtovnej závierke, t. j. 6,3 miliardy EUR. Hodnota vývozu odvetvia lesného hospodárstva v roku 2023 predstavovala približne 2,3 miliardy EUR, t. j. 12,4 % celkového objemu vývozu krajiny, zatiaľ čo počet zamestnancov v tomto odvetví v roku 2022 bol 41 400, t. j. 4,8 % celkového počtu zamestnancov v národnom hospodárstve.

Na lotyšskom trhu s drevom prevládajú malí a strední obchodníci a jednotliví dodávatelia (predstavujúci viac ako 90 % celkového počtu podnikov v tomto odvetví), ktorí nakupujú alebo predávajú drevo a poskytujú alebo prijímajú súvisiace služby.

Začiatkom roka 2024 bol počet zdaniteľných osôb v drevárskom odvetví 11 713. Podľa Lotyšska obchodovalo v roku 2023 v drevárskom odvetví ďalších 13 063 fyzických osôb s celkovými príjmami vo výške 219 miliónov EUR.

Predĺženie platnosti tohto opatrenia nebude mať negatívny vplyv na celkovú výšku príjmov z DPH vybraných na stupni konečnej spotreby, a preto nepriaznivo neovplyvní vlastné zdroje Únie plynúce z DPH.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Návrh nemá žiadny vplyv na rozpočet EÚ.

---

[11] Ú. v. EÚ L 236, 23.9.2003, s. 33.
[12] Ú. v. EÚ L 25, 28.1.2006, s. 31.

5. ĎALŠIE PRVKY

Návrh je časovo obmedzený.

2024/0300 (NLE)

Návrh

VYKONÁVACIE ROZHODNUTIE RADY,

ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie,

so zreteľom na smernicu Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty[1], a najmä na jej článok 395 ods. 1,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

keďže:

(1) Rozhodnutím Rady 2006/42/ES[2] sa Lotyšsku povolilo uplatňovať osobitné opatrenie odchyľujúce sa od článku 21 ods. 1 písm. a) smernice Rady 77/388/EHS[3] a na obdobie do 31. decembra 2009 určiť za osobu povinnú platiť daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) pri dodávkach dreva alebo poskytnutí súvisiacich služieb príjemcu. Vykonávacím rozhodnutím Rady 2009/1008/EÚ[4] sa Lotyšsku odchylne od článku 193 smernice 2006/112/ES povolilo, aby do 31. decembra 2012 za osobu povinnú platiť DPH v prípade transakcií s drevom naďalej považovalo príjemcu dreva alebo súvisiacich služieb (ďalej len „osobitné opatrenie“). V nadväznosti na poslednú zmenu vykonávacieho rozhodnutia 2009/1008/EÚ platnosť uvedeného povolenia uplynie 31. decembra 2024.

(2) Listom, ktorý Komisia zaevidovala 2. mája 2024, Lotyšsko požiadalo o povolenie uplatňovať osobitné opatrenie aj naďalej. Spolu s listom Lotyšsko zaslalo správu o uplatňovaní uvedeného osobitného opatrenia.

(3) Komisia o žiadosti predloženej Lotyšskom informovala v súlade s článkom 395 ods. 2 druhým pododsekom smernice 2006/112/ES ostatné členské štáty listom z 3. septembra 2024 a Taliancko listom zo 4. septembra 2024. Listom z 5. septembra

---

[1] Ú. v. EÚ L 347, 11.12.2006, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.

[2] Rozhodnutie Rady 2006/42/ES z 24. januára 2006, ktorým sa Lotyšsku povoľuje predĺžiť uplatnenie opatrenia odchylne od článku 21 šiestej smernice Rady 77/388/EHS o zosúladení právnych predpisov členských štátov, týkajúcich sa daní z obratu (Ú. v. EÚ L 25, 28.1.2006, s. 31, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2006/42(1)/oj).

[3] Šiesta smernica Rady 77/388/EHS zo 17. mája 1977 o zosúladení právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa daní z obratu – spoločný systém dane z pridanej hodnoty: jednotný základ jej stanovenia (Ú. v. ES L 145, 13.6.1977, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1977/388/oj).

[4] Vykonávacie rozhodnutie Rady 2009/1008/EÚ zo 7. decembra 2009, ktorým sa Lotyšskej republike povoľuje predĺžiť uplatňovanie opatrenia odchyľujúceho sa od článku 193 smernice 2006/112/ES o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (Ú. v. EÚ L 347, 24.12.2009, s. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2009/1008/oj).

2024 Komisia oznámila Lotyšsku, že má všetky informácie potrebné na posúdenie žiadosti.

(4) Podľa Lotyšska je na trhu s drevom, ktorý patrí medzi jeho najdôležitejšie hospodárske odvetvia, osobitné riziko podvodov v oblasti DPH, pretože ho ovláda veľký počet malých miestnych subjektov a individuálnych dodávateľov. Povaha trhu a zúčastnených podnikov viedli k podvodom v oblasti DPH, ktoré môžu lotyšské daňové orgány len ťažko kontrolovať. S cieľom bojovať proti takémuto zneužívaniu lotyšské daňové orgány zaviedli pri transakciách s drevom mechanizmus prenesenia daňovej povinnosti pri platbe DPH, ktorý sa podľa správy predloženej Lotyšskom ukázal veľmi účinný a výrazne obmedzil podvody na tomto trhu.

(5) Výnimky sa spravidla udeľujú na obmedzené obdobie tak, aby sa dalo posúdiť, či je osobitné opatrenie primerané a účinné. Výnimky poskytujú členským štátom čas, aby do uplynutia platnosti odchyľujúceho sa opatrenia na vnútroštátnej úrovni zaviedli iné tradičné opatrenia na monitorovanie pohybu materiálov, platby DPH a dodržiavania predpisov zdaniteľnými osobami, ktoré by mali riešiť daný problém, čím by sa stalo predĺženie výnimky nepotrebným. Výnimka, ktorá umožňuje využitie mechanizmu prenesenia daňovej povinnosti, sa povoľuje iba výnimočne pre konkrétne oblasti, v ktorých sa vyskytujú podvody, a predstavuje krajné opatrenie.

(6) Lotyšsko je odhodlané uplatňovať rôzne opatrenia na boj proti podvodom v oblasti DPH v tomto odvetví. Jeho zámerom je uložiť povinnosť bezhotovostných platieb a zaviesť osobitný nástroj na sledovanie, ktorý pomôže efektívnejšie kontrolovať transakcie a výrobné procesy. Okrem toho vnútroštátne orgány plánujú do roku 2026 zaviesť pre spoločnosti registrované v Lotyšsku požiadavku elektronickej fakturácie pri transakciách medzi podnikmi (B2B).

(7) Lotyšsko by preto pred uplynutím predĺženej platnosti osobitného opatrenia podľa tohto rozhodnutia malo byť schopné zaviesť iné tradičné opatrenia na boj proti podvodom v oblasti DPH a predchádzanie týmto podvodom na trhu s drevom, aby ďalšie predĺženie osobitného opatrenia už nebolo potrebné.

(8) Lotyšsku by sa preto malo povoliť uplatňovanie osobitného opatrenia iba do 31. decembra 2026.

(9) Osobitné opatrenie nebude mať nepriaznivý vplyv na vlastné zdroje Únie pochádzajúce z DPH.

(10) Vykonávacie rozhodnutie 2009/1008/EÚ by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALA TOTO ROZHODNUTIE:

Článok 1

Článok 2 vykonávacieho rozhodnutia 2009/1008/EÚ sa nahrádza takto:

„Článok 2

Toto rozhodnutie sa uplatňuje do 31. decembra 2026.“

Článok 2

Toto rozhodnutie je určené Lotyšskej republike.

V Bruseli

Za Radu
predseda/predsedníčka